

Midtre Gauldal kommune

7290 STØREN

Vår dato: 14.03.2024

Vår ref.: 202404542-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2023/2184-4

Saksbehandler: Finn Herje/

22959919/fhe@nve.no

NVEs uttalelse til offentlig ettersyn - Planstrategi for 2024-2027 - Midtre Gauldal kommune

Vi viser til brev datert 01.03.2024.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser tilknyttet vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og fremføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å hjelpe kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innenfor disse saksområdene skal hensyntas ved utarbeidelse av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

Våre konkrete merknader

Rammene for arbeidet med kommunal planstrategi er, som kommunen viser til i innledningen, fastsatt i pbl § 10-1, og skal legge føringer for kommunens planarbeid i valgperioden. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg tilknyttet samfunnsutviklingen, som langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunal- og distriktsdepartementets Rundskriv H-5/18

Vi viser til [Rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#). Kapittel 2.6 gir veiledning til hvordan hensynet til samfunnssikkerhet kan innarbeides i den kommunale planstrategien.

Statlig planretningslinje for klimatilpassing og Stortingsmelding Klima i endring

I [Statlig planretningslinje for klimatilpassing](#) kap. 4.3 står det bl.a.: *Kommunal og regional planstrategi skal omtale behovet for oppdatering av eksisterende eller utarbeidelse av nye planer, i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. I*

planstrategien skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer et behov for opphevelse eller revisjon av gjeldende planer.

I Stortingsmeldingen [Meldt. St. 26 \(2022-2023\) Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn](#), er det flere steder pekt på at det er viktig med oppdaterte arealplaner, bl.a. på s. 49-50.

Fylkesvise klimaprofiler

Det er utarbeidet klimaprofiler for alle fylkene. Disse gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventet klimaendringer og klimautfordringer.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027

Vi viser til [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#) som bør legges til grunn i arbeidet med planstrategier. Her vektlegges også viktigheten av oppdaterte planer som sentralt virkemiddel i kommunenes arealplanarbeid. Regjeringens forventninger er blant annet:

2. *Arbeidet med planstrategier blir prioritert for å sikre at planene er oppdaterte og møter behovene som følger av endringer i samfunnsmessige, demografiske, politiske og naturgitte forhold.*
4. *En langsiktig arealstrategi inngår som del av samfunnsdelen i kommuneplanen, og blir lagt til grunn for arealdelen i kommuneplanen.*

Regjeringen har flere tydelige forventninger tilknyttet klima, natur og miljø samt samfunnssikkerhet og beredskap. Eksempel er:

59. *Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom deltagelse i arbeidet med vannområdene, gjennomføring av miljøtiltak og god arealforvaltning. Bruks- og verneverdiene i vassdragene blir sikret i planleggingen, og en reduserer nedbygging av vandragsnatur og utfylling i vassdrag.*
63. *Samfunnssikkerhet og beredskap blir lagt vekt på i planleggingen. Risiko- og sårbarhetsanalyser bygger på oppdatert kunnskap og blir lagt til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen.*
65. *De fylkesvise klimaprofilene blir benyttet.*
66. *Arealbruk blir planlagt slik at overvann og fare tilknyttet flom, erosjon, skred, havnivåstigning, stormflo og annen naturfare blir forsvarlig håndtert.*

NVEs anbefalinger for det videre arbeidet med planstrategien

ROS og oppdatert kunnskapsgrunnlag

Gode ROS-analyser er grunnleggende for kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet. NVE forutsetter at kommunen sikrer at ny og oppdatert kunnskap om fare for skred, flom, overvann og erosjon blir lagt til grunn for arealplanleggingen. Vi noterer at en mot slutten av valgperioden ønsker å gå i gang med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel inkludert bla. arealstrategi. I kommuneplanens samfunnsdel bør en sikre at funn fra den helhetlige ROS-analysen etter sivilbeskyttelseslovens § 14 blir fulgt opp i arealplanene.

Naturfare og klimaendringer

Det er viktig at kommunen setter av nok areal til å håndtere naturfare. God arealplanlegging er i mange sammenhenger pekt på som et sentralt virkemiddel for å forebygge skader fra flom og erosjon, skred og overvann. Også klimaendringer vil øke risikoen for slike farer. Vi erfarer ofte at det er en utfordring å sette av nok store og sammenhengende arealer til å sikre tilstrekkelig trygg avrenning av vann ved intens nedbør og for å kunne ivareta flom i vassdrag, erosjonsutsatt areal, skredutsatte områder og for evt. nødvendige avbøtende tiltak (sikringstiltak). Dette er spesielt viktig ved fortetting og transformasjon. Aktuelle naturfarer må derfor være et premiss for trygg utvikling av arealene i Midtre Gauldal kommune.

Klimaendringene gjør det viktigere enn noen gang å sikre en helhetlig forvaltning av nedbørsfelt. Ifølge pbl § 3-1 bokstav g er tilpassing til forventede klimaendringer og en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp en planoppgave. Den helhetlige forståelsen av vannets kretsløp og hvilke virkninger ulike tiltak har for kretsløpet, er avgjørende for å få til trygg utvikling i kommunen hva angår forholdet til naturfare.

Vassdragsmiljø

Vi erfarer at det noen ganger blir planlagt utfylling i vassdrag, oftest ved planlegging og utførelse av infrastrukturiltak, men også ved fortetting og transformasjon i sentrumsområder.

NVE anbefaler at en i størst mulig grad unngår denne type utfyllinger ut i vassdrag. I tillegg til å redusere nedbygging av vassdragsnatur bør arealstrategien omtale restaurering av vassdrag og vurdere hvorvidt det er aktuelt å åpne (deler av) enkelte vassdrag (elver, bekker).

Vassdragene er viktige transportårer for vannets reise mot havet, både i perioder med lite vannføring (tørke), normalvannføring og særlig i perioder med mye avrenning (flom). Klimaendringene gjør det viktigere enn noen gang å sikre en helhetlig forvaltning av nedbørsfeltene gjennom god arealplanlegging, jf. pbl § 3-1 bokstav g) og i).

Både små og store vassdrag med tilhørende kantsoner har viktige funksjoner som leve- og ferdselsområde for mange plante- og dyrearter. Inngrep i- og langs vassdrag kan derfor gi betydelige tap av habitat, og svekke dyre- og planteliv, økosystem og landskapsverdier. Det må komme tydelig fram av plandokumentene hvordan hensynet til vernet vassdrag ønskes ivarettatt og med referanse til [Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernet vassdrag](#).

Energianlegg og energiproduksjon

Arealbruk har ofte sammenheng med tilgang til energi, for eksempel for lokalisering og etablering av næringsarealer. **Drøftinger av slike lokaliseringer bør etter vårt syn i større grad enn det som ofte har vært vanlig fram til i dag, gjøres på et mer overordnet nivå. Vi ser ofte at det er konkurranse mellom de ulike kommunene om å tilby egnede næringsarealer, noe som gjerne medfører at (for) mange arealer blir tilrettelagt for nærings- eller industriformål uten at (deler av) dem i ettertid faktisk blir tatt i bruk. Her ser vi at det ofte mangler en helhetlig/regional (interkommunal) plan for disse arealene. I en tid hvor det settes stadig større søkelys på nedbygging av natur, herunder vassdrag, er det viktig at en er seg bevisst forbruket av arealer. «Planvask», arealnøytralitet, regional planlegging og søkelys på gjenbruk av «grå arealer» kan alle være viktige virkemidler for å redusere unødig arealforbruk.**

Vi minner om at nye energikrevende virksomheter kan innebære behov for- og tillatelse til konsesjon etter energiloven.

Nettselskapenes utredninger av kraftforsyning og påfølgende konsesjonsbehandling i NVE er tidkrevende prosesser hvor det er mange interesser som skal ivaretas. Det er i dag ingen prioritering av særskilte tiltak i lovverket. Kommunen bør derfor tidlig i prosessen legge vurderinger av tilgang til energi og tilhørende infrastruktur som et premiss for planarbeidet tilknyttet etablering av nye- eller utvidelse av eksisterende næringsareal.

Mer informasjon fra NVE

Dere finner mer informasjon og veiledning på NVEs [internettsider for arealplanlegging](#).

Vi viser også til nettsiden [NVEs naturfarewebinar](#) hvor dere finner aktuelle webinarer tilknyttet NVEs saksområder og naturfare. Nye webinarer blir lagt ut på denne nettsiden.

Vi ønsker dere lykke til med det videre arbeidet. Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon dersom dere har spørsmål vedr. vår uttalelse.

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Finn Herje
Senioringeniør

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

Midtre Gauldal kommune

Kopimottakere:

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG